اصول انشا و کتابت

مؤلفی

اورنبورغده مدرسهٔ حسینیه شاکردانندن علیم جان فیروشین

قزانده مطبعهٔ کریمیه‌ده کندو مصارفلریله
۱۹۰۴ نچی یلده

طبع رخصتی : ۱۳ ایيون ۱۹۰۳ نچی یلده پیتربورغده

Дозволено цензурю. С-Петербургъ, 13 Іюня 1903 г.

КАЗАНЬ.
НА СѢННОЙ, Д. СУБАЕВА
ТИПОГРАФІЯ Т-ГО Д. БР. КАРИМОВЫХЪ.
1904 г.

بسم الله الرحمن الرحیم

نطق . — حروف واصوات ایله معنی فهم اولنورلق سوز سویلاب صدا یتشورلك یرگه تعاطی افکار ایتمك . صدا یتمکان یرگه نطق اورنینه کتابت قائم اولور .

کتابت . — مقالات لفظیه‌نی الفاظ وحروف ایله بر شکل مخصوصده تحریر ایتمك .

انشا . — مقالات لفظیه‌نی قواعد موضوعه‌سنه موافق نظم وترتیب ایتمك .

علم انشا علوم ادبیه‌دن معدود بر علمدر .

ادب . — جمیع خطادن مابه الاحتراز بولغان شیلرنی بیلمك یاکه متصف بولغان آدمنی موجب شین وعیب اولان احوالدن حفظ ایدوچی بر قوتدر .

ادب ایکی قسم : نفسی ، درسی . ادب نفسی دخی ایکی قسم : وهبی ، کسبی .

ادب وهبی . — انساننی خلقه محاسن وفضائله سوق ایدوچی بر عطیهٔ الهیه‌در .

ادب کسبی . — نفسنی تربیه وتهذیب واسطه‌سیله فضائله سلوکدر . آداب دینیه ، آداب مدنیه ، آداب بیتیه ، آداب شخصیه کافه‌سی بوندن عبارتدر .

ادب درسی . — انسانلرنك گوزل کلام ایله افادهٔ مرام ایتولرینه خادم

بولغان آلات وعلومدن عبارتدر . علم لغت ، صرف ، نحو ، اشتقاق ، معانی ، بیان ، عروض ، قافیه ، خط ، انشا ، قرض شعر ، تاریخ جمله‌سی اون ایکی علمدر . بونلره علوم ادبیه دیرلر . لکن علم ادب دیکانده معانی ، بیان ، بدیع ، انشا ، عروض علملری آکلاشیلور .

کلام ایکی قسم : نفسی ، لفظی .

کلام نفسی .— متکلمنك ذهننده متصور معانیٔ مرتبه‌در .

کلام لفظی .— ذهنده‌گی معانیٔ مرتبه‌نی لفظ قالبلرینه قیوب قواعد صرفیه ونحویه‌گه موافق نطق وعباره ترکیب ایتمکدر .

متکلمنك ترکیب ایتدیکی کلام جملهٔ اسمیه وفعلیه ، اخباریه وانشائیه دیوب تقسیم اولنور . متکلم ذهننده ترتیب ایتدیکی معنی‌لرنی اخباری وانشائی صورتیله مخاطبه بیان ایتدیکی وقت یاتقریرا ویاتحریرا افاده ایدر . بو جمله‌لری مقتضای حاله ومقامه مناسب صورتده ترتیب وتنظیم ایتونی «سك» دیرلر .

سوز سویلمك شانندن اولان بر انسان ایچون لسانه احتیاج اولدیغی کبی بر کاتب منشیٔ ایچون‌ده فن انشایه احتیاج واردر . انسانلر عقل وسیماجه بربرینه بگزه مدیکی کبی معلوماتچه‌ده بر برینه بگزه‌مزلر بناءً علیه فن انشاده یالنکز قواعد بیلمك ایله بر انسان منشیٔ مقتدر اوله‌مز بلکه بونك ایله‌برابر ادبانك اثرلرینی مطالعه‌ایتمك ، امور تحریریه‌ده بالممارسه ملکه تحصیل ایتمك ایله حاصل اولور قواعد لسانهٔ معلومات کامله‌سی اولوبده تحریرده ملکه‌سی اولمیانلر حسن افاده‌گه موفق اوله‌مزلر .

عروض .— کلام منظومنك وزنلرنی وبحرلرنی ووزنده واقع اوله‌چق زحافلرنی بیان ایدن علمدر .

قافیه .— ابیات واشعارده آخرده مکررا واقع اولان حرفلرنك موافقت وعدم موافقتندن بحث ایدن علمدر .

قرض شعر .— عربلر آراسنده معتبر اولان بحرلرگه تطبیقا کلام منظوم ترتیب ایتمك قاعده‌لرینی بلدرر .

یالکز مارسه‌دن عبارت اولغان محررلرنك آثار قلمیه‌لری دخی هیچ بر وقت سهو وخطادن سالم اولمز .

معلوم اوله که کرك تحریرا وکرك تقریرا اولسون افادهٔ مرامنك موقوف علیه‌سی اوچدر : اختراع ، تصویر ، تألیف .

اختراع .— افاده اولنه‌جق ماده‌نی تفرعات لازمیه‌سیله برابر ذهنده احضار ایلمکدر . بونکا اختراع مرام دیرلر .

تصویر .— ذهنده حاضرلنمش معنی‌لرنی ترتیب ایدوب افاده اولنه‌جق لفظلرنی تعیین وتحدید اینمکدر . اگر ذهنده مستحضر معانی افاده قیلنه‌جق لفظلر ایله تعیین ایدلمزسه تحریر وقتنده محرر سوزگه قای یردن باشلایه‌جغنی بیلمایچه زحمت چیکر . ایمدی محررلره اوّلا افاده اولنه‌جق ماده‌نی تفرعات لازمیه‌سیله برابر ذهنده حاصل ایلمك ، بوندن صونکره یکدیکری آراسنده مناسبتلرنی تفکر ایدوب مقتضای حاله کوره ترتیب ایدوب مرامنك شکل وصورتنی تعیین اینمك لازمدر .

تألیف کلام .— ذهنده بولغان معانیٔ مرتبه‌نی قوالیب الفاظه افراغ ایدوب یعنی لفظ قالبلرینه قیوب نطق وعباره شکلنه قویمقدر .

سبك ترکیباته نظرا سبك منفصل ، سبك متصل ، سبك مرکب دیه اوچکه بولنور .

سبك منفصل .— مقالات لفظیه‌نی تشکیل ایدن جمله‌لرنی بربرینه ربط اینمایچه آیروب یازمقدر . فلان آدم ترك حیات ایتدی اهل وعیالی تارالدی ثروت وسامانی محو اولدی اولاد واحفادی خیرسز چیقدی آتالرینده‌ن قالغان مالنی بیهوده یره تلف ایتدیلر کبی .

سبك متصل .— عباره‌نی تشکیل اینکان جمله وفقره‌لرنی روابط لفظیه‌دن برسیله ربط ووصل ایلمکدر . فلان آدم ترك حیات ایدر ایتمز اهل اولادی تارالشوب اولاد واحفادی آتالرینك ازینه ایارمه‌دکلرندن اموال متروکه‌سنی سفاهتله تلف واسراف ایتدیلر کبی .

سبك مرکب ویاخود مختلط .— جمله‌لرنك بعضسنی وصل و ربط ایدوب وبعض

مقتضای حال .— مقامگه مناسب صورتده کلام ترتیب اینمکدر .

جمله‌لرنی فصل طریقیله ترکیب ایتمکدر . یالگز سبك منفصل یاخود سبك متصل‌ه موافق تألیف قیلنغان عباره‌لر ادباقاشنده بیك مقبول اولمز چونکه جمله‌لرکاملا ربطسز فصل طریقیله کیترلسه عباره‌نك نظم طبیعیسینه خلل کیترر . جمله‌لر هر قایوسی ربط ایله قوشلوب کیترلسه عباره بتمه‌دیکچه مقصود اولان معنی آکلاشلمز . بناءً علیه اجزاء کلامدن مدار فائده اولغان جمله‌لرنی فصل طریقیله کیترمك باشقه جزلرینی عطف و ربط ایله ایراد ایلمك اصول انشادندر .

اوشبو روشده تألیف اولنغان عباره‌لر علم معانی‌گه نظرا سبك عادی ، سبك متوسط ، سبك عالی اسملرینه بولنوب مقامه کوره استعمال اولنور .

سبك عادی .— صریح لفظلر واضح تعبیرلر ایله مرامی افاده ایدوب اصطلاحی سوزلردن ، لفظی زینتلردن صاقلنمقدر . تعلیم وتربیه‌گه دائر مقالاتك ، عادی تحریرلرده ، مثل وحکایه‌لرده سبك عادی استعمال اولنور .

سبك متوسط .— عباره‌ده محاسن لفظیه ومعنویه‌گه رعایه ایدوب ایجابنه کوره ایجاز واطناب بعضا کنایه ومجاز طریقیله افادهٔ مرام ایتمکدر . سبك متوسط تبریك وتعزیه‌لرده ، نصایح وتواریخ ، علوم وفنونك استعمال اولنور .

سبك عالی .— محاسن لفظیه ومعنویه ایله مزین اولان عباره‌لردن قلبلره اثر بیرورلك گوزل تعبیرلر ایله افادهٔ مرام ایتمکدر . نطق عمومیلر وخطبه‌لر ، مدحیه ، مرثیه ، قصیده‌لر اوشبو سبك عالی‌یه موافق ترکیب اولنورلر .

حاصلی بر نرسه‌نی خلقغه آنکلاتمق ، خبر بیرمك ایچون سبك عادی ؛ سامعنی اسکات ایتمك ، قناعتلندرمك ایچون سبك متوسط ، ترغیب وترهیب مقامنده نفسنی اثرلندرو ایچون سبك عالی استعمال اولنور .

خواص انشا

انشانك خواص عمومیه‌سی بشدر : وضوح ، نقاصت ، مطابقت ، طبیعیت ، سلاست .

مدحیه .— بر ذاتنك محاسن وفضائلنی بیان ضمننده تألیف اولنان ابیاتدر .
مرثیه .— وفات ایدن بر ذاتك اخلاق واوصافنی بیان ایدوب تأسف اولنان ابیاتدر .
قصیده .— بر ذاتك یاخود بر شینك مدحنی مشتمل بیتلر اون بیت خصیدن زیاده اولسه قصیده دیرلر .

وضوح .— ذهننی مشقتلندرمیچه مرام دفعة آنکلاشلغان طرز افاده‌در . بونك ایچون افاده اولنه‌جق ماده‌نی تمام بلوب موضوع لفظلر ، مخصوص تعبیرلرنی تابوب استعمال ایتمك کرك اولور .

نقاصت .— غرابت ، تنافر ، مخالفت قیاس ، تکرار کبی محذورات لفظیه‌دن صاقلانوب عرف ادباده متعارف الفاظ ایله کلامی تألیف ایتمکدر . بو ایسه لغتکه قواعد لسانه آشنا اولوب ادیبلرنك مقبول اثرلرنی مطالعه ایتمك ایله حاصل اولور .

مطابقت .— مخاطبنك احوالنه رعایت ایله برابر افاده اولنه‌جق ماده‌نك طبیعتنه کوره کلامی تألیف ایتمکدر یعنی سامعنك زکاوت وغباوت کبی احوال ادراکیه‌سی ، تردد وانکار کبی احوال علمیه‌سی نظر اعتنایه آلنوب آنکا کوره طرز افاده‌نی اوزگارتمکدر .

اگر افاده اولنه‌جق ماده جدی براش خصوصنك بولسه کلام مختصر صورتك واضح تعبیرلر ایله ترتیب ایدلور . اگر لطائفه دائر اولسه سامعنك خوشنه کیده‌جك لطیف تعبیرلر ایله کلام سوق اولنور . اگر مخاطبه قایغو کیتره‌جك برماده اولسه تسلی بیرورلك حکمتلی سوزلر ، یومشاق تعبیرلر ایله کلام تألیف ایدلور . اگر ترغیب وتشویقه دائر اولسه اول ماده‌نك منفعتنی مبین ومشوق تعبیرلر ایله کلام ترتیب ایدلور اگر تنفیر وتحذیر ضمننده افاده اولنه‌جق ماده ایسه اسباب نفرتنی بلدروب مؤثر تعبیرلر ایله تألیف ایتمك ایجاب ایدر .

طبیعیت .— متکلم اوزنك طبیعتنی اجبار ایتمایچه تکلفسز حاصل ایتدیکی طرز تألیفدر .

سلاست .— لسانك جریانی سریع اولان الفاظ ایله حاصل اولان طرز تألیفدر . بو ، سلاست الفاظ ، سلاست ترکیب دیوب ایکی‌گه بولنور .

غرابت .— کلمه‌نك وحشی یعنی بین الادبا غیر مستعمل اولمسیدر .

تنافر — حرفلرنك طاوشلری بر بریله امتزاج ایده آلماغانلقدن تولد ایدر بونده‌ای کلمه‌لرنی تلفظ لسانه ثقلت بیرر قولاقغه خوش کلمز .

مخالفت قیاس .— کلمه‌نك قواعد لسانه مخالف بولویدر .

سلاست الفاظ . — تلفظی جنكل اولان كلمه‌لردركه حروف خفیفه‌دن یا حروف ثقیله ایله حروف خفیفه‌دن تركب ایدوب طوتاش اوچ حرف ثقیل اولمیان لفظلردر .
سلاست تركیب . — كلامی تشكیل ایدن كلمه‌لر سلیس اولمق ایله برابر جمله‌لرنك لفظا ومعنی بر برینه مناسبتی كوزه‌تلگان تركیبدر .

محاسن انشا

انشانك كوزللكنی آرتدره تورغان شیلر دورتدر . بونلرنی ادبا محاسن انشا تسمیه ایدرلر . بونلر : شرافت ، لطافت ، نزاكت ، جزالت‌در
شرافت انشا . — ذكری بین الناس قبیح ومستهجن اولان بر شیئی كوزل تعبیر ایله افاده ایتمكه دیرلر . فعل شنیع ، ابدست بوزمق ، آیاق یولینه كیتمك ، آلت تناسل كبی تعبیرلردر .
نزاكت انشا . — افاده اولنه‌جق ماده‌نی صریح ایتمیوب اوسنی قپالی بر صورتده افاده ایلمكدر .
بونكا بلغا ایهام واشراب دیرلر . مثلا : حین مذاكره‌ده بر مخاطبنك رأینی رد وجرح ایتمك ایچون «بو مبحثده رأیكزه اشتراك ایده آلماغانم ایچون تأسف ایتدم» دیمك كبی .
لطافت انشا . — نفوس سامعینده سرعت تأثیری موجب اوله‌جق ونكته‌لی تعبیرلر ایله مرامی افاده ایلمكدر .
جزالت انشا . — مرامی آز لفظلر ایله بیان ایلمكدر . بوبولده الفاظی قلیل معناسی كثیر ترتیب ایدلگان عباره‌لرگه «جوامع الكلم» دیرلر .

نقائص انشا

نقائص انشا بودخی دورتدر : تعقید ، تصنع ، تطویل ، خساست .
تعقید . — خواص انشادن وضوح مقابلیدركه مرام كلدسندن آنكلاشلمغان یاخود القاب فكر ایله آنكلاشلان طرز تألیفدر . بونكا سبب كلام تركیبنده واقع اولان خلاف قاعده تقدیم وتأخیر وبلا قرینه حذفلردر یاخود الفاظ مشتركه وكنایهٔ بعیده استعمالندن حاصل اوله‌جق تعقید معنویدر . بعض

وقت محررك افاده ایده‌جك ماده‌یه معلومات کافیه‌سی اولمادیغندن یاخود نکته فروشلك ادعاسنده بولندیغندن تعقید حاصل اولور .

تصنع .— خواص انشادن طبیعیت مقابلیدر . عادی بر افاده‌نی غریب ومصطلح تعبیرلر ایله افاده ایتمکدر . مثلا : عوام آراسنده پراخود وتیمور یول دیه مشهور تعبیرلرنی سفینهٔ بحاریه ، شمندوفر دیوب تعبیر ایتمك کبی . دخی قواعد لسانه مغایر واستعمال ادبایه مخالف تعبیرلر اختراع ایتمك یاخود الفاظ مهجوره استعمال ایتمك تصنعدن صانلور .

تطویل .— عادی برماده‌نی افاده ایچون مکرر لفظلر ایله فائده‌سز سوزنی اوزایتمقدر . بو حالده افاده اولنه‌جق ماده‌گه وضوح ویرمیان تعبیرلر ، مناسبتسز عطف تفسیرلر ، مزاوجه‌لر دخی الفاظ مفرده ایله افاده اولنه‌جق بر فکری جمله ومرکبات ایله افاده ایتمك تطویلدن صاییلور . لکن اطناب اجمالی تفصیل وکلامی ایضاح ایتمك ایچون اولورسه فائده‌دن خالی اولمادیغندن نقیصه صانلمز .

خساست .— خواص انشادن شرافت مقابلیدرکه ذکری مغایر ادب ومستهجن لفظلر وعوام آراسنده استعمال اولنغان غلیظ تعبیرلر ایله افادهٔ مرام ایتمکدر .

﴿ توسیع انشا ﴾

هر نه‌یه دائر اولسه اولسون بر ماده‌نی آچق وروشان صورتده افاده ایتمك ایچون کلامه مناسب قیدلر علاوه ایتمگه توسیع انشا دیرلر . مذکور قیدلر : تعریف ، تصویر ، توصیف ، تفسیر ، مقایسه ، تمثیل ، تشبیه ، تأکید ، تعلیل ، تحلیل در .

تعریف .— افاده اولنه‌جق ماده‌نك حقیقت وماهیتنی بلدرگان قیددر .

تصویر .— ماده‌نك احوال زمانیه‌سون ومحلن وکیفیت وقوعن بیان ایتکان قیددر .

توصیف .— مناسب وصفلر ایله ایضاح ایتمکدر .

تفسیر .— موضوع بحث مبهم اولدیغی وقت واضح بر لفظ ایله ویا بر فقره ایله بیان ایتمکدر .

مقایسه .— افاده اولنه‌جق ماده‌نی ضدی ویامشابهنه قیاس ایله آکلاتمق ایچون ایراد اولنغان قیددر .

تمثیل .— ماده‌نی بر مثال جزئی ایله ایضاح ایتمکدر .

تشبیه .— مقصدی مخاطبه معلوم بر شیگه تشبیه ایله بلدرمك .

تأکید وتعلیل .— مقتضای حالگه‌کوره تأکید ویاخودعله‌نی بیان ایتمکدر .

تحلیل .— افاده اولنه‌جق ماده‌نی متعدد جهتلرگه بولوب اقسامنی آیری آیری ایراد ایلمکدر .

بونلرنك جمله‌سنه فرع جمله‌لری دینلور .

بورایه قدر افادهٔ مرامنك قواعد مهمه‌سی اجمالا بیان اولندی یوقارغی تعریفدن آکلاشلدیغنه کوره هر تورلی مواد متصوره‌نك صور تحریریه‌سنه انشا دیوب اینلسه‌ده بین‌الادباد باشلیچه ایکی قسمگه تقسیم ایدوب‌علوم وفنونگه دائر اولان قسمنه ادبیات ، آحاد ناس آراسنده یازلغانلرینه مکاتبات اسمنی بیرمشلردر . مکاتبه صـورتیله یازلغان کاغدلرگه محررات دیرلر . موضوع مکالمه نه قدر تنوع اینسه مکاتبه دخی اوقدر تنوع ایدر .

﴾ محررات ﴿

محررات ، رسمیه وعادیه اسملریله ایکیگه بولنه‌در .

محررات رسمیه .— حکومت دائره‌لرندن امور اداره‌یه‌متعلق یازلغان کاغدلر یاخود برمصلحت ایچون مذکور دائره‌لرگه تقدیم قیلنغان اوراقدر بونلر مقصده کوره تورلی اسملر ایله اسملنور .

محررات عادیه .— خلق آراسنده یازشقان اوراقدر . بویولده یازلغان مکاتبه‌لرعائله‌مکتوبلری ، خلوص وخصوص مکتوبلری،تذکره‌وسندلر اسمنده یازلور

عائله مکتوبلری .— اقربابیننده یازلغان مکتوبلردر . بو کبی مکتوبلر هرکم آکلارلق صورتده مشهور لفظلر واضح تعبیرلر ، قصقه فقره‌لر ایله ساده‌چه سبك منفصل اصولینه توفیقا یازلور .

محررات عادیه‌ده مُرسِل ایله مُرسَل الیه‌نك جنس ورتبه وياش جهتلری

نظر اعتبارغه آلنوب هر شخصنك حائز اولدیغی صفتلرینه كوره طرز افاده تبدیل اولنور . مثلا : برشاكردك پدرینه ، برادرینه یازه‌جق مكتوب ایله والده‌سنه ، همشیره‌سنه یازه‌جق مكتوبی بر طرزده اولمز . كذلك بر پدرك اوغلینه یازه‌جغی مكتوب ایله جماعت وقزلرینه یازه‌جغی مكتوب بر سیاقده اولمز . اولوغلر طرفندن كچوكلرگه یازلغان مكتوبلر صورت خالصانه‌ده یازلور . اوزنك وقار وحیثیتنی تنزیل ایده‌جك جعلی تواضعلر ایله تكلفلی لفظلر استعمالنه حاجت یوقدر كچوكلر طرفندن بیوكلره یازلغان مكتوبلر غایت ادیبانه متواضعانه یازلمق ؛ مرسل الیه‌نك حال وشاننه مناسب الفاظ احترامیه استعمال ایدوب القاب مخصوصه‌لرینه رعایه اولنمق مراسم كتابتدن صانلور .

القاب

القاب .— مرسل الیه‌نی تعظیم ایچون هر نوع محرراتك باش طرفینه یازلغان اوصاف مخصوصه‌در كه بونلر دخی محررات كبی رسمی وعادی اسملرینه بولنور.

القاب رسمیه .— حكومت طرفندن رسما ویرلگان بر مرتبه‌نی حائز اولان آدمه مخصوص اوصاف تشریفاتدر. بونلر محررات رسمیه مثاللرنده كورستله‌چكدر.

القاب عادیه .— مرتبه‌صاحبی اولمیانلر ایله عائله آراسنده یازلغان مكتوبلرك باش طرفینه یازلغان الفاظ تكریمیه‌در بونلر مرسل الیه‌نك اوصاف شخصیه سنه كوره ایراد اولنور.

عائله مكتوبلرینه یازیله‌جق القاب نمونه‌لری :

پدره : سوكلو پدرم . پدرعزیزم . پدر والاشانم . باعث حیاتم افندم حضرتلری . سبب وجودم باعث سعادتم افندم حضرتلری . ولی نعمتم افندم.

والده‌یه : سوكلو والده‌م . مادرعزیزم . شفقتلو والده‌م . باعث حیاتم عصمتلو والده‌م خانم حضرتلری . سبب حیاتم والده‌م .

مرسل .— مكتوب یازغان ذات .

مرسل الیه .— مكتوبی قبول ایدن ذات .

(برادره

برادره : برادرم . قرداشم . نورعینم . جانمدن زیاده سودیکم قرداشم . عزیزم قرداشم . دادرعزیزم . برادرجان برابرم . برادر والا کهرم .

اولاده : ثمرهٔ حیاتم . نورعینم اوغلم . جگرپارم . محصول عمرم .

همشیره یه : عفتلوهمشیرهم . حقیقتلوخانم افندم . نزاکتلوخانم افندم .

زوجه یه : رفیقهٔ حیاتم . زوجهٔ وفاکارم . باعث سعادتم .

زوجه : مدارسعادتم افندم . ولی نعمتم . باعث حیاتم . وبونلره مماثل لفظلر ایله تعبیر اولنور .

سرنامه . — محرراتك باشینه یازلغان الفاظ احترامیه‌یه سرنامه دیرلر . بو دخی القاب کبی رسمی وعادی قسملرینه بولنوب محلنه مناسب یازلور .

عائله مکتوبلرنده یازیله‌جق سرنامه نمونه‌لری :

پدره : حضور عالی ولی النعمیلرینه . پدرم افندم حضرتلری . حضور پدرانه لرینه .

والده یه : حضور مادرانه لرینه . والدهمز حضرتلرینه .

برادره : حضور برادرانه‌لرینه وسائره کبی .

هر مکتوبده سرنامه، القاب اولدیغی کبی آخرده خاتمه اسمنده برجمله ایراد اولنور . چونکه حسن ابتدا وحسن انتها بونلر ایله حاصل اولور .

خاتمه . — مکتوبلرك آخرنده ایراد اولنان مناسب فقره‌لردر . مثالی : باقی لطف وکرم باعث حیاتم حضرتلرینکدر . توجهات منعمانه لرینك بقاسنی استرحام ایدرم . باقی دعاء عز وعافیتلریدر . اولبابده لطف واحسان افندمکدر . کبی سوزلردر .

خلوص مکتوبلری . — مناسب بر وسیله ایله اظهار مودت ضمننده دوست خویش آراسنده یازلغان کاغدلردر . بونلر بر ایش ایچون اولمایوب مجرد محبت وتأیید اخوت مقصدینه مبتنی اولورلر . بویولده یازلغان مکتوبلر حسیات حقیقه‌یی متضمن اولوب جعلی وریاکارانه سوزلردن احتراز ایدلمش اولور . خلوص مکتوبلری مختصر ومفید صورتده یازلمق اقتضا ایدرسه‌ده بعض تشبیه ، استعاره وبراغت استهلال کبی صنایع بدیعیه ایله تزیین

ایدله بلور. مذکور مکتوبلر: تبریك، توصیه، تشکر، معذره، تعزیه کبی مقصدلری متضمن اولدیغندن بومکتوبلره تبریکنامه، توصیه نامه، تشکرنامه، معذرت نامه، تعزیه نامه اسملری بیرلور.

تبریکنامه. — موجب ممنونیت اولهجق برشیگه نائل اولغان کیمسه‌یه اول شینك اول کیمسه حقنده مبارك اولمه‌سنی آرزو ایدوب ابراز خلوص ایچون یازلغان مکتوبدر.

تبریك نامه‌لر بش فقره اوزرینه یازلور: برنچی فقره‌ده القاب صوڭنده تبریك اولنمش ماده‌گه مناسب برجملهٔ مختصره براغت استهلال طریقیله ایراد اولنور. بونکا مقدمه دیرلر. ایکنچی فقره مادهٔ مبرکه‌نی شامل اولغان جمله‌در. اوچنچی فقره مرسل الیه‌نك فضائلندن بحث ایدن واول شیگه لیاقت واهلیتنی بیان ایدن جمله‌در. دورتنچی فقره مرسل الیه‌نك مسرتنه مرسل‌نك دخی بالاشتراك ممنون اولدیغنی بیان ایدن جمله‌در. بشنچی فقره استرحام ورجا طریقیله بقاء محبتنی حاوی اولان جمله‌در. خاتمه اوله‌رق ایراد اولنور مذکور فقره‌لرنی مناسب اورنلرنده یازوب یکدیکرینه ربطی محررلرنك قوهٔ قلمیه‌سنه تحویل اولنور.

تبریك نامه‌لر یل باشی، رمضان شریف، عید کونلری، برائت کیچه‌لری کبی مخصوص کونلر ایله مرتبه، ولادت کبی موجب سرور ماده‌لر ایچون یازلورلر. ایام مخصوصه تبریکلرنده اوچونچی فقره‌نك ایتیاننه لزوم یوقدر بیرام تبریکلرنده ایرشلمش کونلرنی تبریك ایدوب امثال آتیه‌سنه واصل اولمق تمنیاتی درج ایدلور.

تعزیه نامه. — بر وقعهٔ مؤلمه سببلی متأثر اولغان آدمنك قایغوسینه شریك اولوب اول کیمسه‌نی صبر وتحمل‌گه ترغیب ایتو ضمننده تسلی خاطر ایچون یازلغان تحریراتدر. تعزیه نامه‌لر دخی بش فقره اوزرینه تحریر اولنورلر: برنچی فقره مقامگه مناسب برجملهٔ مختصره کیترمکدر. اکثر قضاء وتقدیرگه رضا وتسلیم اولمق کبی افکار دینیه‌نی متضمن اولور. ایکنچی فقره مصیبت واقعه‌نی مشتمل اولغان جمله‌درکه وفات ایچون بولدیغی حالده

متوفی نك اوصاف جمیله واخـلاق حمیده سی درج ایدلور. اکر منصبدن عزل اولنمق کبی ادباره متعلق بولسه ایامنك تحولاتندن بحث ایدوب نحوست واقعه‌نك اقباله تحویل اولنه‌جغنه دائر تسلیت بخش سوزلر یازلور. اوچنچی فقره‌ده مرسل الیه‌نك مصیبتنه مرسل‌نك‌ده حزن وتأسفنی متضمن جمله یازلور. دورتنجی فقره‌ده مرسل الیه نك قایغوسنی تخفیف ایده‌جك فکرلر یازلور. بشنجی فقره‌ده مذکور واقعه‌یه صبر وتحمل ایتونی توصیه ایدوب ادعیهٔ خیریه‌نی متضمن خاتمه اوله‌رق کیترلکان جمله یازلور. اوشبو فقره‌لرنك یکدیکرینه ربطی، تقدیم وتأخیری، ایجابنه کوره بعضیلرینك ترکی محررلرنك قوهٔ قلمیه‌سنه محولدر.

تشکرنامه. — مرسل الیه نك لطف واحساننه قارشو مرسل طرفندن ثنا وتشکر اظهار ایچون یازلغان محرراتدر. بونلر باشلیچه اوچ فقره اوزرینه ترتیب اولنورلر: برنچی فقره مرسل ایله مرسل الیه آراسنده بولغان مناسبت بیان ایدلوب مرسل الیه‌نك درجه‌سنه کوره الفاظ احترامی متضمن اولان جمله‌در. ایکنچی فقره مرسل الیه طرفندن نائل اولنمش لطف واحسانه قارشو مرسلنك ممنونیتنی مشتمل اولان جمله‌در. اوچونچی فقره دعاءِ خیر ایله برابر استبقاءِ توجهات وبقاءِ محبتی متضمن اولغان جمله‌در. بونکا خاتمه دیرلر. مذکور فقره‌لرنك بربرینه ربطی اختصار واطنابی محررنك قریحه‌سنه کوره تبدیل اولنور.

تذکره. — برشهرده ساکن ایکی کشی آراسنده یازلغان مخابره کاغدینه تذکره دیرلر. بونلرده‌ی عادی ورسمی قسملرینه بولنور. تذکرهٔ عادیه دعوت، التماس کبی مخصوص اشلر ایچون یازلغان کاغدلردر. مخصوص تذکره‌لری براش ایچون بوله‌جغندن واضح ومختصر صورتده یازلمق ایجاب ایدر. دعوت تذکره‌لری نکاح، تسمیه، ولیمه وسائره کبی رسما تشکل ایدن برجمعیتکه مرسل الیه‌نك حضورنی طلب ایچون یازلغان کاغدلردر. تذکره‌لرده چاقرلمش آدمنك اوصافی شخصیه‌سنه کوره الفاظ تکریمیه استعمال ایتمك هم دعوتنك سببنی، جمعیتنك وقت وساعتنی، شهرلرده چاقروچینك اورامنی ومحله‌سنی ویورطنی یازمق تیوشلی اولور.

حجت نامه . — وعده قیلنغان برشینك وعده‌لی کوننده ایفاسنی تأمین ایچون وعده بیروچی طرفندن یازلغان کاغدلرگه حجت نامه ویاخود سند دیرلر. بوکاغدلر ایجاره، کفالت، ابرا ٔدین کبی امورحقوقیه‌نی مشتمل اولور. بونـلك ایچون متضمن اولدقلری ماده‌لرنك اسملـریله ده تسمیه اولنورلر. علی العموم سندلرنك تحریراتنده مبهم تعبیرلر استعمالندن احتراز لازمدر. عقد اولنان ماده‌نك کیفیتی وکمیتی، شرائطی، وقت ایفاسی آچق صورتده بیان ایدلور. همده متعهد طرفندن امضا قیلنور یاکه مهرلنور.

خصوص مکتوبلری . — بومکتوبلر بر مصلحت خصوصنده خلق آراسنده یازلغان کاغدلردر. مرسل ایله مرسل الیه بر شهرده بولسه بونلره تذکره دینلور. بونلر دائما بر اش خصوصنده یازلمش اوله‌جغندن مشتمل اولدیغی مصلحت یامرسلگه ویامرسل الیه‌گه عائد اولور. ویاخود دیگر بر شخصه متعلق اولور. اگر افاده اولنه‌جق ماده مرسلگه عائد اش بولسه مرسل الیه‌نك یاشنه، مرتبه‌سنه کوره مناسب طرزده تحریر اولنور. مرسل اوزندن اولوغ کشیگه یازسه استرحام طریقیله یازار اگر مرسل ایله مرسل الیه اوصاف شخصیه‌ده مساوی اولسه‌لر خصوص مکتوبلری التماس ورجا طریقیله یازلور. اگر مرسل الیه مرسلدن درجه‌ده توبان آدم اولسه مکتوبلر امر واخطار طریقیله یازلور. فقط تلطیف وتشویق کبی بعض فقره‌لر درج ایتسه ضرر یوقدر افاده اولنه‌جق ماده مرسل الیه‌گه متعلق اولسه مرسل ایله مرسل الیه‌نك اوصاف شخصیه‌لری کوزه تلوب مکتوبلر اقتضای حاله کوره اخبار، اخطار، ترغیب وتشویق اوزرینه تحریر اولنور. مثلا: اخبار اولنه‌جق ماده غم وکدرگه متعلق ایسه مناسب مقدمه ایله مرسل الیه‌نی اول کدرگه مونس قیلدقدن صوڭره ماده خبر بیرلور. اگر مسرته متعلق اولسه تبریك وترغیب ایچون مؤثر جمله‌لر وحکمی سوزلر بیان ایدلور. بیان اولنه‌جق ماده مرسل ایله مرسل الیه بیننده مشترك اولسه مادهٔ مشترکه یالڭز اوزی یازلوب خلوص فقره‌لرنی درج ایتوگه حاجت یوقدر. سوداگیر مکتوبلری کبی. یازیله‌جق

ماده اوچنچی بر آدم حقنده اولسه اوّلا اول شخصی تعریف ثانیا اول آدمنك اوزینه تعلق ومناسبتنی بیان ایدلور. بونلره توصیه نامه دیرلر.

محررات رسمیه. — حکومت دائره‌لرندن اداره‌گه متعلق صادر بولغان کاغدلر یاخود افراد ناس طرفندن حکومت دائره‌لرینه تقدیم قیلنغان کاغدلرگه محررات رسمیه دیرلر. بونلر دخی فرمان، برات، منشور، عرضحال اسملرنده بولور. پادشاه طرفندن صدر اعظمگه یازلغان نامه‌لرگه خط همایون دیرلر.

عرضحال. — بر اشنك حصولی ایچون یا بر شی طلب ایتمك ایچون یوقاری اورنلرغه استرحام طریقیله یازلمش کاغدلرگه عرضحال دیرلر. متضمن اولدیغی ماده‌لرگه کوره هم تقدیم اولندیغی مقامه کوره خصوصی وعمومی عرضحاللر دیوب بولنورلر.

عرضحال خصوصی. — پادشاه حضرتلرینه یاخود آنك فامیلیاسنه یازلمش نامه‌در. بونلر اکثری بش فقره اوزرینه ترتیب اولنورلر. برنچی فقره‌ده پادشاه‌نك عمر وشوکتنك تزایدی ایچون دعا ایراد اولنور. ایکنچی فقره مرسل‌نك اوزینی تعریف ایتکان فقره‌در. اوچنچی فقره طلب اولنغان شیگه عرضحال صاحبینك اهلیت واستحقاقنی متضمن اولور. دورتنچی فقره عرضحالدن مقصد اولان شینی مشتمل اولور. بشنچی فقره استرحامدر. خاتمه اوله‌رق کیترلور.

عرضحال عمومی. — مصالح عمومیه‌نی کورمك ایله مکلف اولان حکومت دائره‌لرینه یازلغان کاغدلردر. بونلر بر ایش حقنده استرحام یا رخصت یا شکایت یاخود دعوا ضمننده اولورلر. اوشبو ماده‌لرگه نظرا عرضحال عمومیلر استرحامنامه، استدعانامه، اشتکانامه اسملرنده بولورلر. بونلر کوب وقت اوچ فقره اوزرینه تألیف اولنورلر. برنچی فقره تعریف نفس فقره سیدرکه القاب صوکنده یازلور. ایکنچی فقره مقصدنی مشتمل فقره‌در. اوچنچی فقره مقصدنك حصولی ضمننده استرحام، مساعده‌نی متضمن اولان فقره‌در. عرضحاللر دائما کچوکلر طرفندن بیوکلرگه یازلدیغندن باشقه محرراتده‌کی کبی سرنامه، القاب، خاتمه فقرلرینی مشتمل اولورلر.

القاب

مرسل اليه مرتبه صاحبى اولسه مرتبه‌سنه مخصوص القاب يازلور. تعظيم ايچون بعضا رتبه‌سنه يوقارىراق القاب يازيله بلور.

صدراعظمه : فخامتلو دولتلو افندم حضرتلرى.
شيخ الاسلام ومفتى الاسلاملره : دولتلو سماحتلوافندم‌حضرتلرى.
باشقه وزيرلره : دولتلو افندم حضرتلرى.

مدرسلره : مكرمتلو افندم حضرتلرى.
علمايه : فضيلتلو.
ايشانلره : رشادتلو.
وزرات مرتبه‌سندن توبان مرتبه‌لرگه : عطوفتلو. سعادتلو.
بوندن توبانلره : عزتلو. فتوتلو. حميتلو. رفعتلو.

سرنامه

شيخ الاسلاملره : حضور ساميلرينه.
علمايه : حضورفاضلانه‌لرينه. حضورعاليلرينه.
عوامه : حضور برادرانه لرينه.

خاتمه

وزيرلره : اولبابده امر وفرمان حضرت من له الامرکدر.
علمايه : اولبابده امروارادە افندم حضرتلرينکدر. مرتبه صاحبى اولميانلره مناسب برجمله ايله خاتمه كيترلور.

بيان جمل

يازيله‌جق شيلرک هربر پارچه تمام سوزلرينه (فقره) ديرلر. فقره‌نك مشتمل اولدیغى جمله‌لر ايكى نوعدر: برى اصل جمله ايكنجيسى فرع جمله‌سيدر. اصل بولغان جمله‌لرنك ايچنده سويلمك مراد بولغان جمله‌گه (مطلب) ديرلر. صفت، سبب، مثال، علة كبى جمله‌لريدر. تركى شيوه‌سنده تابع بولغان جمله لر اوّل اصل بولغان جمله‌لر صوڭ؛ مطلب ايڭ صوڭره يازلور. مثلا: هوا بوزق بولغان سببلى بوكون بازارغه چيقه آلمادم دينلور، بازارغه چيقه آلمادم هوا بوزق بولغانلقدن دينلمز.

برمرام ایچون بر فقره‌ده یازلغان جمله‌لر بلکه فقره‌لر بر برینه ربط اولنور.
ربط. — ایکی ویا زیاده جمله‌نی بر سوز صورتنده بر برینه باغلمقدر.
مثلا: اکرم افندینك اوینه کیتدم تابمادم کیری قایتدم کبی اوچ جمله‌نی
اکرم افندینك اوینه کیتسامده تابا آلماینچه کیری قایتدم دینلسه بر
جمله صورتنه کیرر.

﴿ الفاظ رابطه ﴾

ربط ایچون استعمال قلنغان الفاظدن وب، ده، هم، ایله، برله کبی
سوزلر مطلق ربط ایچوندر. «وب» هر یرده وهر تورلی کلمه‌ده استعمال
اولنور. اوقوب یازمق هر کمگه لازمدر. اوز بلگانی ایله یوروب
آلوغنك سوزینی دکلامغان بهره‌دار اولمز. باغروب چاغرمق ایله ایش
بیتمز. «و» کلمه وکلاملر آراسنده عطف ایچون استعمال اولنور. باقل وغبی
فلان وفلان شاکردلر درسلرنی حاضرلامشلر وامتحانده ایلك کیریده
قالمشلردر. «ایله» و «برله» ربطلری ایتمك مصدری اورننده استعمال
اولنورلر. هر زمان سلامتلك خبرکزی ارسال ایله یاخود یبرو ایله ممنون
ایلمککزی رجا ایدرم کبی.

رابطهٔ سببیه. — سبب بولغان جمله‌لرنی اصل جمله‌لرگه باغلر ایچون
استعمال قیلنغان لفظلردر. بونلر: اولمق ایله، اولدیغندن، اولدیغی
جهتله، اولدیغی جهتدن، اولمق حسبلی، اولمق سببلی، اولغان ایچون،
بولغانغه کوره کبی سوزلردر. مثال: جهالت انسانی اقرانی ایچنده محجوب
ایتوچی صفت بولغانغه کوره کشی آراسنده اویالماق ایچون علم اوگرنمگه
اجتهاد لازمدر. ذهنی افندینك قواعد انشایه زیاده هوسی اولدیغندن
تحریراتده شریکلرندن فائق اولمشدر. یالغان سویلمك بیك نچار خلق
اولدیغی جهتله آندن صاقلنمق لازمدر. زکی افندی امتحان عمومیده
برنجی درجه‌ده اولدیغی سببلی بر کتاب ایله مکافات ایدلدی.

رابطهٔ وقتیه. — بر فقره‌نك زماننی اوّلگی فقره‌یه ربط ایتمك ایچون
استعمال اولنور.

بونلر: اولدقده، اولدقدنصوکره، اولدیغی وقتده، اولغاچده کبی سوزلردر.

مثال : قبامتلی بر آدم عذر تلاگان وقتده عذرنی قبول ایتمک مقتضای انسانیتدر . درسنی بلدکدن صوڭره استراحت قیلمق لازمدر . برسوزنی ایشتکاچده بردن اینانوب کیتمک آلدانمقدر . معلم درس تقریرینه باشلادیغی وقتده شاکردلر دقت ایله دڭلامق تیوشلیدر .

رابطهٔ حالیه . — سوز آراسنده بر شینڭ روشینی ، حالنی بیان ایده‌رك جمله‌نی جملهٔ اصلی‌غه ربط ایتمك ایچون استعمال اولنغان لفظلردر . بونلر : اوله‌رق ، اولدیغی ، اولدیغی حالده ، اولغان ایکان کبی سوزلردر . بو آطنه کیلگان سلامتلك خبرڭزدن ممنون اوله‌رق جناب حقه شکرلر قیلنمشدر . کوبدن بیرلی مکتوب کوتمکده ایکانمز معلوم عالیڭز اولدیغی حالده خطڭزنی کچکدرمك مروتڭزه لایق دکلدر .

رابطهٔ شرطیه . — بر جمله‌نڭ مضمونی ایکنچی جمله‌نڭ مضمونینه محتاج بولغان یرلرده استعمال قیلنغان لفظلردر . بونلر : ایسه ، اولسه ، بولسه کبی سوزلردر .

مثال : بزدن ممنون بولسه بو هفته خط یازار . آندن خط کیلسه بنده جواب یازارمن . بو لوحه آغاج ایسه صوغه باتمز . نعمتنڭ قدروشکرینی بیلسه ایدی کفران ایدوب پشیمان اولمز ایدی . برشاکرد درسنه طرشه هرکمدن یخشی سوز ایشتدر .

رابطهٔ تمثیلیه . — اولدیغی کبی ، اولدیغی شیکللی ، بولغان کبی ، اولغان کبی ، اولغان شیکللی کبی سوزلردر .

مثال : بخل واسراف اخلاق مذمومه‌دن اولدیغی کبی حسد دخی ممدوح دکلدر . یالقاوشاکرد هیچ شی بیلمدیکی کبی هرتورلی حقارته دخی توشر .

رابطهٔ ترقی وعلاوه . — اولمغله برابر ، اوله تورروب ، بوله تورروب کبی سوزلردر .

مثال : برشاکردڭ استعدادی بوله توروب درسکه اجتهادی ده بولسه البته اقراننددن عالی اولمغله برابر هرتورلی سعادته مستحق اولور .

بو رابطلر بزم قزانی ترکی لساننده عینا استعمال اولنماسه‌لرده بونلر یرنده مناسب لفظلر استعمال اولنور .

﴿ عائله مکتوبلری ﴾

﴿ اوغلندن آتکاسنه مکتوب ﴾

به

پدرم افندی حضرتلری !

پدرم عالی شانم جناب عالیلرکزه مخصوص سلام ایدوب خاطر شریفلرکزی استفسار ایدرم . حمد اولسون وجودم صحت وعافیتده‌در . محضا دعاء پدرانه‌لری سایه‌سنده آرزو ایلدکم مدرسهٔ حسینیه‌گه داخل اولمغه موفق واعدادی ایکنچی‌سنه شاکردانندن معدود بولوب مکتبچه تعیین ایدلمش درسلره سعی وغیرت ایتمکده‌یم . بو مکتوبمدن مقدم ۱۴ اوکتابر ۱۹۰۵ سنه تاریخیله برمکتوب فرزندانه‌می کوندرمش ایدم ، لکن طرف عالیلرکزک صحت وعافیتندن برمکتوب آلامدیغم ایچون قلبم خیلی محزون ومکدر اولدی . باقی لطف وکرم باعث حیاتم حضرتلرینکدر .

۱۵ نویابر ۱۹۰۵ سنه اوغلکز ....

جواب ایچون قاعدهٔ عمومیه . — هر تورلی مکتوبنک جوابنده کیلگان مکتوب نه‌یه دائر اولدیغی یعنی مطلبنک معناسی مختصرا بیان ایدلور . مثلا : تبریکه ویا استفساره دائر مکتوبلر کیلدی دیمک کبی . بونکا انها دیرلر . بوندن صوکره مذکور انهانک اقتضاسی نه ایسه قارشولغی یازلوب یاتمام قیلنور یاسائر شیلر علاوه اولنور . بناءً علیه بو انها هر جوابدن اوّل یازلمق لازمدر .

﴿ جوابی ﴾

به

نجابتلو نور عینم اوغلم !

مکتب حسینیه‌گه کروگه موفق اولوب علوم ادبیه باخصوص فن انشایه ذهن ویره‌رك اجتهاد ومصراوقات ایتدکك ۱۵ نویابر تاریخلی دودست انتظارم ایله آلدیغم تحریرات فرزندانه‌لرکدن مستبان اولدی . برخصوصده اولان سعی وغیرتکه ممنون ومحظوظ اولدم . بوندن مقدم ۱۴ اوکتابرده

ارسال اولنان مکتوب فرزندانه‌کز واصل دست افتخارم اولدی ایسه‌ده مجرد شول کونلرده شغلم زیاده اولدیغندن جواب یازه آلمادم . یوقسه اوزمز جمله صحت وعافیت‌ده‌مز . سعی ایت اوغلم غیرت ایت چونکه گوزل‌سوز گوزل‌فکردن ، گوزل فکر گوزل تحصیلدن تولد ایدر . گوزل تحصیل ایسه ادب وتربیه واتقایه مقارن اولان تحصیلدر . زمان تغیر ایدر گوزل فکر وکلام تبدل ایتمز . دنیا طوردقچه انسانی یاد ایتدرن شیلرنك بریده طوغری فکر ایله سویلی بیلمکدر . اوشبو مکتوبمله مسروریتمی بیان ایله برابر بعض وصایای پدرانه‌می ابلاغ ایتمگه آرزو ایلدم . مکتوبمه اهمیت ویره‌رك اوقومغکنی تمنی ایدرم . بنی آدمنك مظهر اولدقلری شرف وفضیلت ، حسن خلق وسیرت کتابت وقراءت هر نه قدر طبایع انسانیه‌ده موجود ایسه‌ده آنلری قوه‌دن فعله چقاروب میدانه قویمق ومیدان انشاده قلم جولان ایتدرمك ایچون زمانیله تألیف اولنمش ادبیه وتواریخ مقبوله مطالعه ایدرك نکات ومزایای لطیفه‌سنه آشنا اولمق لازمدر . علوم عربیه‌دن هیچ اولمزسه معانی وفارسیدن علی القاعده گلستان کبی بر اثر کوزدن کیچره‌رك تیوشلیدر . مکتوبك ایله برابر کوندرمش اولدیغك مدرسهٔ حسینیه پروغرامه‌سنده مذکور فنلر قویلمش اولدیغنی کوروب ممنون اولدم . الیگه کیچدیکی فرصت وقتنی غنیمت بلوب ابراز غیرت ایتمککنی اخطار وتنبیه ایلدم . باقی خدای عز وجل‌یه امانت اولکز

٢٥ دیکابر ١٩٠٥ سنه امضا . . .

اوغلندن پدرینه

به

حضور عالی والی النعملرینه !

سبب حیاتم پدرم حضرتلری طرف عالیکزه کمال تواضع وتکریم اوزره سلام عاجزانه‌می ارسال ایدوب خاطر شریفلرکزی استفسار ایدرم . مشفقه والده‌مز حضرتلری ایله سوکلو برادرلرم وهمشیره‌لریمه دخی مخصوص سلام ایدوب دعاء خیرلرینی رجا ونیاز ایدرم . طرف عاجزانه‌دن سؤال اولنسه لله الحمد صحت وعافیت‌ده‌یم .

صباوتمدن بیرلی تربیه وتحصیلم خصوصنه صرف ایتدککز لطف عالی

پدرانه‌لری سایه‌سنده کرمش اولدیغم مکتبك مدت تحصیلی بوسنه ختامه رسیده اولدی . مای‌نك ١٥ نجی کوننده جمع اولنمش هیئت‌ممیزه حضورنده ویرگان امتحانم مظهر تحسین وقبول اولوب برنجی درجه شهادتنـامه ایله مکافات آلمغه مستحق اولدم . مکتبکه کردکم وقت تحصیل علم وکمال هر حالده انسانه باعث فیض واقبالدر دیو تلقین بیوردیغکز تبشیرات حالا خاطرمده‌در . میدان امتحـانده جواب صوابه موفقیتم محضـا اثر دعاء خیر پدرانه‌لری اولدیغی جهتله وجیبه‌ء ذمتم اولان تـزاید عمر وعـافیتلری دعاسنی یاد وتکرار ایله رفع بارگاه وکبریا ایلدم . سلامتلکم بردوام اولسه اون اون بش کون ظرفنده قایتوب دست شریفلرینی بوس ایده‌جکمی عرض ایدرم . باقی لطف وکرم پدرم حضرتلرینکدر .

٢٥ مای ١٩٠٤ سنه   امضا . . . .

﴿ جواب آتکاسندن اوغلینه ﴾

به

نور عینم سوکلو اوغلم !

مکتبده تحصیلکزی بالاکمال شهادتنامه اخذنه موفقیتکزی مشعر ٢٥ نجی مای تاریخیله ارسال اولنان مکتوب فرزندانه‌کز واصل دست افتخارم اولدی . خبر صحت وعافیتکزی کمـال مسرت ایله اوقودم . وهمتکزك نتیجه‌سی اوله‌رق اقرانك آراسنده اعتلای‌شان ایدوب نائل مکافات اولدیغکزه فوق العاده ممنون اولدم . ای جکرکوشه‌م شجرهٔ تحصیلکه ثمرات نافعه‌سنی شمدی جمع ایتمیه باشلادیکز . نائل اولدیغکز مکافات اول شجرهٔ مبارکه‌نك اوّلکی یمشیدر . رب العالمین فیض واقبالکزی آرتدرسون هرحالده بیام عافیتکز ایله پدر ومادرکزی مسرور ایتمککزی پدرانه اخطار ایدرم . بـاقی دعاء عزوعافیتلریدر .

٢٨ مای ١٩٠٤ سنه   امضا . . . .

﴿ والده‌سندن اوغلینه ﴾

جکر پارم سوکلو اوغلم !

کوزدن یراق بولغان کوکلدن یراق برلور دیمشلر بیك طوغری

سوزدر . مرحوم اتکاگزسنکا علم تحصیل ایدرگه اون سنه مدت تعیین ایدوب رخصت ویرمش وبویولك بنکا صبر ایله توصیه ایتمش ایدی . یوزکزنی کورمگانگه تمام اون سنه اولدی . آنالر بویله حسرت آهیلرینه تحمل ایدرمی ؟ آتکاگزنك افتراق ابدیه سیله متحسر اولدیغم زمان منك قایغوك دخی قوشلوب بیلمی بتونلای بوکدی قارتایدم علیل اولدم . بو درتلی والدهکزی دنیا کوزی ایله کوروب دعاسنی آلمق ایستر ایسك بو سنه زیارتا اولسه ده اوگه قایت . بوالم افتراق دوام ایدرسه ملاقاتمز فردای محشره قالهجغنه شبهه ایتمه . نور عینم مین وفات اولغاچ قبر طاشمی اوقومق ایله متسلی اولهچمیسك ؟ خیر سن وفاسزلردن دگلسن وفاسزلر سودی ایله پرورده اولمادك کچوك وقتنکدن بیرلی پدرومادره محبت واطاعتك بار اولدیغنی بیلیرم . مکتوبمی آلور آلمز قایتهجق وقتنگی مبین بر قطعه نامه کوندرهجککی اخطار ایدرم . باقی خدایه امانت اول .

۱۵ مارت ۱۹۰۱ سنه — امضا . . . . . .

﴿ برادرکن برادرینه ﴾

حضور عالی برادرانهلرینه !

دادر اکرمم حضرتلری طرف عالیکزه سلام مخصوصمی ارسال ایدوب خاطر عزیزکزی سؤال ایدرم . حضور عالیلرندن آیرلدقدنصوکره دعاءخیرلری برکاتنده اولمق اوزره سلامت اورینبورغه واصل اولوب مدرسهٔ حسینیه طلبهسی سلکنه داخل اولدم . حمد اولسون وجودم صحت وعافیتده در . مکتبچه تعیین ایدلمش درسلره سعی وغیرت ایتمکدهیم . بو سنه دخی امتحان عمومی کما فی السابق مای «۱۵» لرنده اولهجغندن تعطیل وقتلرده اوه قایتوب سزلرنی زیارت همده اول یرلرك آب وهواسندن استفاده ایتمك آرزوسنده من . رأی عالیلرینه موافق اولسه برقطعه مأذونیت نامه ارسالنه همت بیورلمسنی رجا ونیاز ایدرم .

دائما توجهات قلبیهلرینك بقا ودوامنی استرحام ایله تحریر ایدوچی

۹ فیوْرال ۱۹۰۱ سنه — علیمجان فیروشین

﴿ جوابی ﴾

برادر عزیزم زکاوتلو علیم جان افندی !

فیوْرال « ۹ » تاریخلی مکتوب برادرانه‌لری واصل دست تکریم اولوب خبر صحت وعافیتلری جمله‌مزی ممنون ومسرور ایتدی . سعی ایت برادرم غیرت ایت انسانك مزیت وفضیلتی سعی وغیرتی محصولیدر . بزم آرزومز دائما سزك فیض واقبال وسعادت مالکزدر . امتحان عمومی اجرا اولندقدنصوکره ایام تعطیلیه‌کزی بو طرفلرده کیچرمك هیچه بیلك مناسبدر . لکن امتحانکز نه کون تمام اولوب قایسی کونلرده حرکت ایله‌جککزی پوچته یاکه تلغرام ایله اشعار ایدرسه‌کز استقبال ایچون بر آدم ایله آت وآربه کوندرله‌جکنی اخطار ایدرم .

٦ مارت ١٩٠١ سنه شاکرجان فیروشین

﴿ خلوص وخصوص مکتوبلری ﴾

(تبریك رمضان)

سعادتلو افندم حضرتلری !

خاکپای عالیلرینه منسوبیت وخصوصیتم جهتله دائما حق عاجزانه‌مده نظر کریمانه‌لری جلب ایده‌جك سببلرنی ازلمکده ایدم . بعنایته تعالی ملولی کافهٔ مؤمنینه مایهٔ فیض وبرکت وسبب عفو ومغفرت اولان ماه رمضان شریفنك تبریکی اول وظیفه‌نی ایفایه مناسب وسیله اولدیغندن جناب رب العالمین ماه مذبوری بالجمله روزه داران اهل ایمان حقنده خصوصا ذات عالیلری حقنده مبارك ومسعود وباعث الطاف نامعدود ونیچه امثال کثیره‌سنه ادراك ایله مشرف اولماسنی آرزو ایده‌رك رسم تبریك وتهنیتی ایفا وبو وسیله ایله توجهات قلبیه‌لرنك بقاسنی استرحامه مبادرت ایلدم . باقی دعاء عز وعافیتلریدر .

تبریك نامه جوابنه مخصوص رکن بشدر :

« انها » کیلکان مکتوبنك مآلنی مشتمل اولغان بر جمله ایراد ایلمك .

« بیان ممنونیت » کیلکان مکتوبدن خوشلندیغنی بیان ایتمك .

« تشکر » مکتوبی کوندرن ذاتنی مدح وثنا ایتمك .

« مقابله » مكتوبى كوندرگان ذاتـه دعـا ايتمـك .

«رجاى محبت» استرحام ورجا طريقيله بقاى محبتنى آرزو ايلمك .

﴿ جوابى ﴾

رمضان تبريكى وسيله سيله انواع التفات وعنايتى حاوى لطفا واحسانا كوندرمش اولدقلرى تحريرات والالرى رسيدهٔ موقع احترام اوله رق مآلى معلوم فقيرانه مز اولوب ممنون وشاد اولدق . ذات عاليلرينك بلطفه تعالى كمال عافيتله ماه شريف مذكورنك نيچه امثاليله مشرف اولملرى دعوات خيريه سيله رطب اللسان اولديغنى عرض واشعار ايدرم . ورمضان شريفنك يقينده اتمامى مقرر اولديغندن حلول ايده جك عيد سعيدنك ذات عاليلرى حقنده ميمن ومبارك اولمسى دعاسنى بشقه چه ادا ايله هرزمان توجهات كريمانه لرينك بقاسنى استرحام ايلدم . اولبابده اراده افندمكدر .

امامت تبريكى

فضيلتلو افندم حضرتلرى ! ذات عاليلرى كبى فضائل علميه ومحاسن اخلاق مثللو مزاياى انسانيه ايله متحلى اولنلرنك هرتورلى جاه ومنصبه استعدادلرى طبيعى اولديغى معلومدر . اهليت واستحقاقلرى ايجـابنجه بوكره محكمهٔ شرعيهٔ اسلاميه طرفندن بعد الامتحان ذات عاليلرينه فلان شهره مدرسلك وامامت منصب عاليسى توجيه بيورلمش اولديغى مسموع داعيانه مز اولمغله حسب الخصوصية ممنونيت ومسروريتمزى موجب اولمشدر . اوشبو توجيهدنك حق عاليلرنده مسعود ومتيمن اولمسى دعوات خيريه سنى ياد وتذكار ايده رك رسم تبريك وتهنيته مسارعت ايلدم .

﴿ جوابى ﴾

اصلا اهليت واستحقاقم اولميوب يالـكز توجهات قلبيه لرينك اثرى اوله رق طرف عاجزانه مه احسان بيوريلان امامت وسيله سيله انواع لطف والتفاتى شامل برقطعهٔ تبريكنامه لرينى كمال افتخار ايله آلوب اوقودم . حق عاجزانه مده بو وجهله واقع اولان لطف والتفاتلرينك نه قدر ممنونيت ومسروريتمى موجب اولديغنى بيان ايتمك المدن كلمه يه جكندن يالـكز

عجزمی بالبیان تزاید عمر واقبال سامیلرنی تکرار ایدەرك بقاء توجهکزنی استرحام ایلدم .

ولادت تبریکی

فضیلتلو افندم حضرتلری !

جناب واهب العطایانك لطف وکرمیله اشبو اوان مسعده اقترانده ثمرهٔ فوآد ومحصول عمر وحیاتلری اولمق اوزره برمخدوم معالی موسوملرنك حدیقهٔ عالم وجوده طراوت بخشای ظهور اولدیغی واصل سامعهٔ عاجزانهم اولوب حسب الخصوصیة فرح ومسرتمنی موجب اولمشدر. الله حی ودود حضرتلری اول غنچهٔ شکفتهٔی گلستان طراوتده تروتازه وسوءنظردن آزاده ایدوب (انبته الله نباتا حسنا) سرینه مظهر وطول عمر ایله معمر ایلیه. ذات عالیلرینك بوکبی نیچه موهبهٔ الهیه‌گه موفق اولمەلرینی یاد وتکرار ایله رسم تبریك وتهنیتی ایفایه ابتدار وبو وسیله ایله توجهات قلبیه‌لرینك بقاسنی استرحام ایلدم .

﴿ تبریك سنه ﴾

سعادتلو افندم حضرتلری !

ذات عالی منعمانه‌لرینه اولان خصوصیتم ایله مفتخر بنده‌لردن بولندیغم جهتله حلولی بارچه کائناتی مشرف ایلیان اشبو سنهٔ مبارکه‌نك من غیرحد تبریك وتصعیدینه جسارت ایلدم. جناب تجددبخشای سنین وشهور حضرتلرندن کمال صحت وعافیت ایله بونك کبی نیچه نیچه باکی یللرغه وصول ایله مشرف اولمقگزی آرزو ایدەرك تبریك وتهنیه وسیلهٔ جمیله‌سندن بالاستفاده دعوات ولی النعمیلرینی یاد وتکرار ایلدم.

﴿ وفات ایچون تعزیه نامه ﴾

بوجهانده هرجمعیت پریشان وهرنعمت بی نام ونشان اولەرق یالگز باقی وبیزوال جناب خالق منان اولدیغی بی اشتباهدر . بوکره پدرلری افندی حضرتلرینك ارتحال داربقا ایلدکلری خبرکدورت اثری مسموع عاجزانهم اولدی . شول جهتـله افندمزگه اصابت ایتـکان حزن والمدن

حسب العبودیه نصل متأثر ونه قدر متأسف اولدیغمی یازمقدن کوزلرمنك یاشی مانعدر. لکن بوکبی امر الهی یه قارشو آرتق تأسفنك ضرردن بشقه بر اثری اولمیوب صبر جمیلك ایسه اجر وثواب اولدیغی معلوم عالیلریدر. بناءً علیه تقدیر مولی یه تسلیم ورضا وصابرین حقنده وارد اولغان آیات جلیله ایله تعدیل کدر بیورملرنی اخطار ایلدم. جناب رب العالمین مغفور مرحومی الیه‌یی غفران الهیه‌سنه مظهر وباقیلرینی کمال صحت وعافیتله معمر ایلمسی دعاسنی یادوتکرار ایله تقدیم عریضه‌یه ابتدار قلندی.

تعزیت جوابنده لازم اولغان رکنلر:

(انها) تعزیه‌یه دائر مکتوبك کیلگانون بیان ایتمك.

(تشکر) مکتوبدن ممنون اولدیغنی افاده.

(دعا) مکتوب کوندرگان ذاته قارشو دعا.

(رجای محبت) معلوم.

﴿ جوابی ﴾

ذات کریمانه‌لری مین صباوتمدن بری فقیرلرینی سوروعزیز قرنداش مقامنده طوتر اولدقلرندن هر حالده ومحلده بنده‌لرینی اونتمیوب لطف والتفاتلریله احیا بیورمقده ایدیلر. بوکره تعزیه وتسلیه‌یی حاوی بر قطعه احساننامه‌لری بالوصول محنت ایامله یقلمش قلبمی یکیدن تعمیر ایلدکندن کمال تشکرله برابر قلبی منکسر اوللرنك دعاسی مقبول اوله چغی جهتله ذات عالیلرینك اکدار کونیه‌دن دائما مصون وکمال عز وعافیتله ممنون اولمق دعاسنی یاد وتکرار ایلدرك توجهات قلبیه‌کزنك بقاسنی استرحام ایلدم.

﴿ تعزیه نامه ﴾

اتکاسندن حسته اوغلینه

نور عینم سوکلو اوغلم!

احوال نوع بشر دائما بر حال اوزره مستمر اولمزگاه صحت وعافیت وگاه رنج وعلت اوزره بولنور بونك تحتنده صوری ومعنوی نیچه فیوضات الهیه مستور ومندرجدر دنیاده نعمتلرنك اڭ بیوکی صحت بدن وراحت دلدر.

هرنه‌دن ایسه برمقدار کیفسز وراحتسز اولوب لاجل التداوی اویکه قایتماغه مدرسه طرفندن رخصت ویرلمش اولدیغکز مسموعمز اولدی . بناءً علیه برآدم ایله برآت وآربه کوندرلدی انشاء الله تیززمانده تسویهٔ عافیت ایدوب تکرار شریکلرکزه قاوشه چقگزی امید ایله مراق ایتمه مککزی بالاخطار تقدیم عریضه‌یه مباشرت اولندی . اوغلم افندیجکم .

﴿ تشکرنامه احمد حسینی جنابلرینه ﴾

حرمتلو ولی النعمیلرینه ؛

روحمك حس ایتدیکی لطائف ایچنده ایك جاذب روح اولانی اخلاق حمیده‌ك لطافتیدر . حلقهٔ تدریسنك بولنمقله مفتخر اولدیغمز مدرسهٔ حسینیه خصوصنك صرف ایتدیککز همتلر ونعمتلر مقابلنك تشکردن عاجز ایکان بوکره مجرد خصائل حمیده وشیمهٔ کریمه‌کز اقتضاسنجه شاکردان شاکر الاحسانلره بربرقات نمازالبسه‌سی دخی احسان ایدوب فوق العاده ممنون ومسرور ایلدیکز بووجهله ظهوره کلن الطاف ولی النعمیلرینه نه صورتله مدح وثنا ایتماك مایان اولدیغندن همان لیل ونهار مداومی بولندیغمز ازیاد عمر ودوام عافیتلری دعاسی یاد وتکرار ایده‌رك بیان شکران ایلدك . بوندن صوڭره دخی حسن توجهات منعمانه‌لرینك حق داعیانمز ده‌بی دریغ بیورلمسنی تمنی ایله تقدیم عریضه‌یه مسارعت ایلدك . باقی لطف وکرم مروتلو افندیلرمزکدر .

﴿ تشکرنامه پدرینه ﴾

ولد عزیزلرنده اصلا قدرت ولیاقت یوق ایکان محضا اثر خیر دعاء پدرانه‌لری اوله‌رق بویلك‌گی امتحان عمومینك تحصیل اولنان فنونه دائر ویرگان جوابلرم قرین قبول اولوب شهادتنامه آلمغه مستحق اولدم اقرانم آراسنك مظهر ابتهاج بیورلمش اولدیغم سببلی بونعمت جلیله‌نك طرف عالیلرینه‌ایفاسی لازم اولان شکر ومحمدتی ادا ایله عمر واقبال منعمیلرینك ازدیاد وهمت پدرانه‌لری فقیرلرینه هریرده رهبر اولمق دعاسنی یادوتکرار

حسب العبودیه نصل متأثر ونه قدر متأسف اولدیغمی یازمقدن کوزلرمنك یاشی مانعدر. لکن بوکبی امر الهی‌یه قارشو آرتق تأسفنك ضرردن بشقه بر اثری اولمیوب صبر جمیلك ایسه اجر وثواب اولدیغی معلوم عالیلریدر. بناءً علیه تقدیر مولی‌یه تسلیم ورضا وصابرین حقنده وارد اولغان آیات جلیله ایله تعدیل کدر بیورملرنی اخطار ایلدم. جناب رب العالمین مغفور مومی الیه‌یی غفران الهیه‌سنه مظهر وباقیلرینی کمال صحت وعافیتله معمر ایلمسی دعاسنی یادوتکرار ایله تقدیم عریضه‌یه ابتدار قلندی.

تعزیت جوابنده لازم اولغان رکنلر:

(انها) تعزیه‌یه دائر مکتوبك کیلگانون بیان ایتمك.

(تشکر) مکتوبدن ممنون اولدیغنی افاده.

(دعا) مکتوب کوندرگان ذاته قارشو دعا.

(رجای محبت) معلوم.

﴿ جوابی ﴾

ذات کریمانه‌لری حین صباوتمدن بری فقیرلرینی سورو عزیز قرنداش مقامنده طوتر اولدقلرندن هر حالده ومحلده بنده لرینی اونتمیوب لطف والتفاتلریله احیا بیورمقده ایدیلر. بوکره تعزیه وتسلیه‌یی حاوی بر قطعه احساننامه‌لری بالوصول محنت ایامله یقلمش قلبمی یکیدن تعمیر ایلدکلدن کمال تشکرله برابر قلبی منکسر اولنلرنك دعاسی مقبول اوله چغی جمله ذات عالیلرینك اکدار کونیه‌دن دائما مصون وکمال عز وعافیتله ممنون اولمق دعاسنی یاد وتکرار ایله‌رك توجهات قلبیه‌کزنك بقاسنی استرحام ایلدم.

﴿ تعزیه نامه ﴾

اتکاسندن حسته اوغلینه

نور عینم سوکلو اوغلم!

احوال نوع بشر دائما بر حال اوزره مستمر اولمزگاه صحت وعافیت وگاه رنج وعلت اوزره بولنوربونك تحتنده صوری ومعنوی نیچه فیوضات الهیه مستور ومندرجدر دنیاده نعمتلرنك اك بیوکی صحت بدن وراحت دلدر.

هرنه‌دن ایسه برمقدار کیفسز وراحتسز اولوب لاجل التداوی اویگه قایتماغه مدرسه طرفندن رخصت ویرلمش اولدیغگز مسموعمز اولدی. بناءً علیه بر آدم ایله برآت وآربه کوندرلدی انشاءالله تیززمانده تسویهٔ عافیت ایدوب تکرار شریکلرگزه قاوشه چقگزی امید ایله مراق ایتمه مکگزی بالاخطار تقدیم عریضه‌یه مباشرت اولندی. اوغلم افندیجگم.

﴿ تشکرنامه احمد حسینف جنابلرینه ﴾

حرمتلو ولی النعمیلرینه!

روحگ حس ایتدیکی لطائف ایچنده ایگ جاذب روح اولانی اخلاق حمیده لطافتیدر. حلقهٔ تدریسنگ بولنمقله مفتخر اولدیغمز مدرسهٔ حسینیه خصوصنگ صرف ایتدیکگز همتلر ونعمتلر مقابلنگ تشکردن عاجز ایـکان بوکره مجرد خصائل حمیده وشیمهٔ کریمه‌گز اقتضاسنچه شاکردان شاکر الاحسانلره بررقات نمازالبسه‌سی دخی احسان ایدوب فوق العاده ممنون ومسرور ایلدیگز بووجمله ظهوره کلن الطاف ولی النعمیلرینه نه صورتله مدح وثنا ایتماگ هایان اولدیغندن همان لیل ونهار مداومی بولندیغمز ازیاد عمر ودوام عافیتلری دعاسی یاد وتکرار ایده‌رگ بیان شکران ایلدگ. بوندن صوگره دخی حسن توجهات منعمانه‌لرینگ حق داعیانمز ده‌بی دریغ بیورلمسنی تمنی ایله تقدیم عریضه‌یه مسارعت ایلدگ. باقی لطف وکرم مروتلو افندیلرمزگدر.

﴿ تشکرنامه پدرینه ﴾

ولد عزیزلرنده اصلا قدرت ولیاقت یوق ایـکان محضا اثر خیر دعاء پدرانه لری اوله‌رق بویلگگی امتحان عمومیگ تحصیل اولنان فنونه دائر ویرگان جوابلرم قرین قبول اولوب شهادتنامه آلمغه مستحق اولدم اقرانم آراسنگ مظهر ابتهاج بیورلمش اولدیغم سببلی بونعمت جلیله‌نگ طرف عالیلرینه ایفاسی لازم اولان شکر ومحمدتی ادا ایله عمر واقبال منعمیلرینگ ازدیاد ورحمت پدارنه‌لری فقیرلرینه هریرده رهبر اولمق دعاسنی یادوتکرار

ورجاى بقاى توجهات عاليلرى ايله عريضهٔ عاجزانهم تكميل قيلندى.
اولبابده امر واراده پدرم حضرتلرينكدر.

تشكرلرنك بعضيسى جواب اقتضا ايتميوب بعضنك جوابى دفع عين تبريك جوابى اولديغندن حواله ايله اكتفا اولندى.

تذكره‌لر

دعوت تذكره‌سى نكاح ايچون

بلطفه تعالى اشبو ماى سكزنده پنجشنبه كون ساعت برده نكاح جمعيت مشروعه‌مز مقرر اولديغندن جمعيت مذكوره‌ده ذات عاليلرينك بولوى موجب شرف اوله‌چغى جهتله لطفا اوچنچى محله‌ده فلان اورامده كائن خانه‌مزه تشريف بيورمقڭز رجا ونياز ايدلدى.

٦ ماى ۱۹۰۱ سنه داعى . . .

جواب باره آلماغانلقدن

يبرمش تذكره‌لرينك مآلى معلوم خالصانهم اولدى. ربم تعالى مبارك قيلسون. بويله برجمعيتده بولنمق بنده‌لرى ايچون موجب شرف اولسه‌ده فقط شول كونلرده مسكاوگه كيده‌جكم متعين اولديغندن جمعيت مباركه‌دن محروم قاله‌جغمى بيان ايله معذرهٔ مشروعه‌منى قبول قيلمقڭز رجا اولندى. افندم.

تذكره مولدنبوى ايچون

اشبو ماى اوچنده جمعه كيچه‌سى بنده خانه‌لرنده اقربا وبعض احباب بولنديغى حالده منظومهٔ شريفه (مولد نبوى) قرائت ايديله‌جكى مقرر اولديغندن نائل اجر وثواب ضمننده اجابته همت بيورمقڭز تمنى ايدلدى.

تذكره

بعونه تعالى كوچك مخدومم اولان . . . . . نك بدأ تعلمى ايچون اشبو جمعه كونى اجراسى مقرر اولان جمعيتى تشريفلرى التماس ورجا اولندى.

التماس تذكره‌سى

. . . . . . افندى معلوم عاليلرى اولديغچه اهل ثروت وساماندن اولسه‌ده بوكونلرده حسب القدر بى‌قدرت اولوب مخدومى فلان افنديلرينك مدرسهٔ

حمینیه‌یه بلا اجرت قبول ایدلمسنی مقام عالی مدیرلرندن طلب ایتمش وافندی مشار الیهك طرف عاجزانه‌مه مناسبتی اولدیغندن ممکن ایسه مطلوبنك استحصالنه‌بی دریغ لطف وعنایت بیورلمسی طرف عالیکزدن رجا ونیاز اولندی .

﴿ جوابی ﴾

مآل اشعارکز آکلاشلدی . مذکورده بویل اورن بولماغانلقدن کیله‌چك یل آلنمق ایچون دفتر مخصوصنه قید ایتدیرلدی . اولبابده اراده افندمکدر .

﴿ خصوص تذکره‌سی ﴾

درس وقتی کلدیکی جهتله . . . . کتاب ضرور اولوب اوزمده اولمادیغندن نزد عالیلرنده مذکور کتاب نسخه‌سی وار ایسه لطفا حامل ورقپارهٔ عاجزی‌یه تسلیما ارسالی رجا اولندی . افندم .

﴿ جوابی ﴾

اشبو تذکرهٔ علیه‌لری مآلی معلوم فقیرانم اولدی . کتاب مذکورنك بر ایکی ورقه‌سی توشمش ایسه‌ده امرلرینه امتثالا مع القصور تقدیم قیلندی . افندم .

﴿ دیگر تذکره ﴾

بوکونلرده فوق العاده بعض مصارفنك ظهورینه مبنی آنچه‌یه لزوم کورلوب ذات عالیلری اوز قرنداشم کبی اولدقلرندن اگر نزد عالیلرنده موجود آرتق آقچه بولسه لطفا تقدیم قلنغان سند کاغدینك توقیفیله حاوی اولدیغی مقدار آقچه‌نك اعطا واحسانی طرف عالیکزدن رجا والتماس ایدلدی . افندم .

﴿ جواب ﴾

آرامزده‌گی قرنداشلغه بناءً بودفعه لزومی اولان بر مقدار آقچه‌نك اعطاسنی رجا ایله کوندرمش اولدقکز تذکره مآلی معلوم اولدی . ذات عالیلرینك اقراری اوزره تعلقمز برکمال اولدیغی جهتله بیانچی کبی تأمینات وتکلف اقتضا ایتمیه‌جکندن سند کاغدلری اعاده وامر بیوریلان مقدار آقچه طرف عالیلرینه ارسال قلندی . اولبابده اراده افندمکدر .

سندلر

(سند صورتی)

۵۰۰ تنکه

۱۹۰۱ انچی سنه ۱۵ مارتدن اعتبارا بش آیلق اوتامك اوزره ثروت بایدن رهن وفائض سز بش یوزتنکه آقچه قرض آلدم . وعلاسی یتشکان کونده تماما ادا ایلمکمی مبین طرفمدن مهر وامضالی بر قطعه سندم اعطا قلندی .

ایجاره سندی

اورینبورغك اوچنچی چاسلق کروان سرای اورامنده کائن متصرف اولدیغم یوزیکرمی نومرلی آغاج یورطنی اشبو ۱۹۰۱ سنه عنوار باشندن اعتبارا سنوی (بلغه) ایکی یوز تنکه اجرت ایله .... افندیگه فاتیر بیردم اجرتك نصفنی اوچ آیدن قالغانون طقوز آی مرورنده تمام بیرمك شرطیله، اوبگه ضرر کیترمجك صنعتدن بشقه هرتورلی اش توته بلمك ، مدت مذکوره اوتماسدن قبل بلاسبب چیقارمغه حقم اولمایه‌جغنی بیان ایدوب طرفمدن مهر وامضالی اشبو سندنی بیردم .

توصیه نامه‌لر

(توصیه نامه صورتی)

سعادتلو افندم حضرتلری !

مدرسه نشین اولان طلبه صنفی دائما ارباب مروتك معاونت ومظاهرتنه محتاج اوله کلدیکی معلوم عالیلریدر. حامل مکتوب کامل افندی برادر زاده‌م اولمغیله طرف عاجزانه مه تعلق ومناسبت کامله‌سی باردر. کندیسی اهل علم وفضلدن فقیر الحال وکثیر العیالدر. الحاصل هرجهتدن مرحمت وعنایته مستحق برذاتدر. بو وقتنه قدر ذات عالیکزی اهل مروتدن دیه ایشتمش ایسه‌ده خانهٔ سعادتکزه کیتدیکی یوق ایمش برنچی دفعه اوله‌رق توصیه نامه‌م ایله طرف عالیکزه عزیمت ایلدی . شیمهٔ کریمه‌لری ومروتکز اقتضاسنچه معلوم کامل افندی حقنده معاملهٔ احترام کارینه بولنوب مأمولینك

حصولی ایچون ابراز غیرت بیورمقلغزی رجا والتماسیله تقدیم عریضه یه جسارت اولندی. اولبابده وهر حالده امر وفرمان افندمکدر.

﴿ مدرسهٔ حسینیه مدیریهٔ بهیه‌سنه ﴾

سعادتلو افندم حضرتلری؛

مدرسه‌گزنك لیلی شاکردانندن تعلقات داعیانه‌دن اولان . . . . . . افندی هیئت ممیزه حضورنده امتحانه یاربن کره‌چکی جهتله افندی مذکور هرنه‌قدر ازکیای طلبه‌دن ایسه‌ده محجوبیتی حسبیله بن‌گاه مهابت مجلسدن قورقوب جواب صوابه موفق اولمیه‌جق اولورسه مظهر مسامحه بیوریله‌رق صنف کچرلك نومر واعطاسنه همت بیورلمسنی رجا ایله تصدیقنامه تقدیمنه جسارت ایدلدی. بوبابده امر واراده افندمکدر.

توصیه مکتوبلرینك کوبسی جواب اقتضا ایتمز. اگر جواب یازمق لازم کیلورسه انهاسی ایله التماسنك قبول اولندیغنی ویاخود برعذربیان ایدوب اجراسی ممکن اولمدیغنی یازمق لازمدر.

صوك

مصحح الکتب فی المطبعة الکریمیة
حافظ محمد امین یعقوبی

ومعینه : ابراهیم
الکولیبی